

Энэхүү бичиг баримтыг 2014 оны 4-р сарын 7-ний өдрийн Англи хэл дээрх хувилбараас орчуулав.

Төслийн Мэдээллийн Тайлан

Төслийн Мэдээллийн Тайлан (ТМТ) –д төсөл болон хөтөлбөрийн талаархи хураангуй мэдээлэл багтдаг. ТМТ нь одоогоор хэрэгжиж байгаа ажлын тухай байдаг тул тайлангийн анхны хувилбарт зарим мэдээлэл багтаагүй байж болох ба бэлэн болсон үед нь нэмж оруулдаг. Санал болгож байгаа төслийн талаархи мэдээлэл нь урьдчилсан бөгөөд тойм байдаг.

ТМТ-г үүсгэсэн огноо

–

ТМТ-г шинэчилсэн

2014.03.28

Төслийн нэр

Төлбөр тооцооны системийг шинэчлэх төсөл

Улс

Монгол улс

Төсөл/Хөтөлбөрийн дугаар

46312-001

Статус

Батлагдсан

Газар зүйн байршил

–

Аливаа нэг улсад зориулсан хөтөлбөр болон стратегийг бэлтгэх, төслийг санхүүжүүлэх болон аливаа томилгоог хийх, энэхүү баримт бичигт дурьдагдсан тодорхой газар нутаг болон орон нутгийн талаар ишлэл татахдаа Азийн Хөгжлийн Банк тухайн газар нутаг болон орон нутгийн хууль эрх зүйн болон бусад статусын талаар аливаа дүгнэлт өгөх зорилго агуулдаггүй болно.

Салбар ба/эсвэл Дэд салбарын ангилал

Санхүү/Банкны систем

Сэдэвчилсэн ангилал

Чадавх хөгжүүлэх
Эдийн засгийн хөгжил
Засаглал

Жендерийн талаархи ангилал

Жендерийн элемент байхгүй

■ Санхүүжилт

Тусламжын төрөл ба хэлбэр	Батламжын дугаар	Санхүүжилтийн эх үүсвэр	Батлагдсан үнийн дүн (мянган ам. доллар)
Зээл	3072	Хөрөнгийн энгийн эх үүсвэр	20,000
–	–	Хэрэгжүүлэгч талаас	2,500
НИЙТ			22,500 ам.долл

■ Аюулгүйн арга хэмжээний ангилал

Аюулгүйн арга хэмжээний талаар илүү мэдээлэл шаардлагатай бол дараах холбоосыг үзнэ үү
<http://www.adb.org/site/safeguards/safeguard-categories>

Хүрээлэн буй орчин	C
--------------------	---

Албадан нүүлгэн шилжүүлэлт	C
----------------------------	---

Нутгийн уугуул иргэд	C
----------------------	---

■ Хүрээлэн буй орчин болон нийгмийн асуудлуудын хураангуй

Хүрээлэн буй орчны асуудлууд

–

Албадан нүүлгэн шилжүүлэлт

–

Нутгийн уугуул иргэд

–

■ Холбогдох талуудын ажил хэргийн харилцаа, оролцоо ба хэлэлцүүлэг

Төслийн бэлтгэл ажлын явцад

–

Төслийн хэрэгжүүлэлтийн явцад

–

■ Танилцуулга

Өнөөгийн төлбөр, тооцооны систем нь банк хоорондын төлбөр, тооцооны систем болон жижиглэнгийн төлбөр, тооцооны системээс бүрдэнэ. Банк хоорондын төлбөр, тооцооны систем нь их дүнтэй гүйлгээнд зориулсан “Бодит цагийн горимоор ажиллах төлбөр тооцооны систем” болон бага дүнтэй гүйлгээнд зориулсан “Бага дүнтэй гүйлгээний систем” хоёроос бүрддэг. Түүнчлэн банк хоорондын төлбөр тооцооны систем нь гадаад валют, үнэт цаасны дуудлага худалдаа болон арилжааны төлбөр тооцоог хамрах боловч бонд болон үнэт цаасыг барьцаалах барьцааны удирдлагын системийг хараахан бүрдүүлээгүй байна. Энэ нь “Ерөнхий дэвтэрт бүртгэх” хоцрогдсон системд суурилж байгаа ба цаашид Монголбанкн дахь банкуудын харилцах данстай холбогдож, нэгдэх шаардлагатай байгаа. Жижиглэнгийн төлбөр, тооцооны систем нь Монголбанкны харъяанд ажилладаг цахим гүйлгээний системд суурилдаг. Энэхүү систем нь “худалдаа үйлчилгээний цэг дээрх цахим хөрөнгийн шилжүүлгийн машин (EFTPOS)” болон АТМ-ын гүйлгээний шилжүүлэг, түүнчлэн карт болон картаар үйлчлэгч байгууллага (КҮБ)-ын удирдлага, EMU (Europay, Mastercard, Visa) болон хосолмол картуудыг дэмжиж ажиллах боломжтой. Эдгээр бүх үйлчилгээг хангаж чадахын тулд цахим гүйлгээний систем нь шинэчлэгдэж, боловсронгуй болох шаардлагатай байгаа. Өнөөгийн систем нь Дэлхийн Банкны “Санхүүгийн чадавхийг дэмжих” төслөөр 2009 онд

амжилттай үүсгэн байгуулагдсан. Гэхдээ энэхүү систем нь хувьсан өөрчлөгдөж буй зах зээлийн хэрэгцээ шаардлагатай нийцэх, бодлогын шинжтэй асуудлуудын шийдвэрлэх үүднээс цаашид улам бүр хөгжих шаардлагатай байна. Цаашид шийдвэрлэгдэх шаардлагатай асуудлууд нь: (1) Ирээдүйд үйлчилгээний цар хүрээ тэлэхийн хэрээр үүнийг даах програм хангамжийн хүчин чадал, мөн системийн шинэчлэл болон тасралтгүй ажиллагааг үзүүлж буй өнөөгийн тогтолцооны найдвартай байдал; (2) Зах зээлийн шаардлагаар үүсч буй мөнгөний болон хөрөнгийн захын хэрэгслүүд болон цахим төлбөр тооцооны шинэ үйлчилгээ нэвтрэхийн хэрээр түүнийг ажиллуулж чадах, мөн түүнчлэн орчин үеийн цахим сүлжээгээр холбогдсон өнөөгийн орчинд бэлэн мөнгөний урсгалыг бууруулж чадах уян хатан, нээлттэй, модулан бүтцийн загвар; (3) Үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагуудын хоорондох өрсөлдөөн болон системийг харилцан дэмжих ажиллагааг баталгаажуулсан Эко системийг хөгжүүлэх. Энэ нь өргөжилтийн үр өгөөжийг хүртэх, үйлчилгээний давхардлаас зайлсхийх зорилгоор өрсөлдөгч байгууллагуудаар дамжин хэрэгжих юм; (4) Олон улсын стандарт, дотоод шаардлагуудын хангасан байдлаар дотоодын баталгаажуулах процедур (компьютерийн эвдрэл) гэх мэт системийн эмзэг байдал, сул талыг шийдвэрлэхэд чиглэсэн ослын менежментийн болон бизнесийн тасралтгүй үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулах; (6) Цахимаар төлбөр тооцоо хийх, цахим гарын үсэг хэрэглэх гэх мэт асуудлуудтай холбоотой харилцааг зохицуулсан хууль, эрх зүйн тогтолцоог бий болгох. Мөн зах зээлийн сахилга бат, нээлттэй байдлын дүрэм, хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай нэгжийг бий болгох; Төлбөр тооцооны тухай хууль одоогийн байдлаар боловсруулалтын шатанд явж байна. Хамгийн чухал нь одоогийн тогтолцооны зардал (нэг гүйлгээнд ногдох) нь БНСУ-тай харьцуулахад 20 дахин өндөр түвшинд хүрэхээр тооцоологдож байгаа бөгөөд жил бүр 10 хувиар өсөхөөр байна.

■ Төслийн үндэслэл ба Улс/Бүс нутгийн стратегитай уялдаж буй байдал

–

■ Хөгжлийн үр дүн

Орчин үеийн төлбөр тооцооны үйлчилгээ Монгол Улсын хэмжээнд хүртээмжтэй болно. Алслагдмал хөдөө орон нутгийн иргэд, тухайн банкны үйлчлүүлэгч биш иргэд, гадаадад оршин суугаа иргэд ч хялбархан, чирэгдэл багатайгаар төлбөр тооцооны үйлчилгээнд хамрагдана.

■ Төслийн үр дүн

Үр дүнгийн тодорхойлолт

Үр дүнд хүрэх ажлын явц

Өндөр үр нөлөөтэй бөгөөд ядуу иргэдийн – хувьд ч хамрагдаж болохуйц бүрэн-үйлчилгээ бүхий үндэсний төлбөр тооцооны систем бий болсон байх.

■ Үр дүн ба хэрэгжүүлэлтийн явц

Төслийн үр дүнгийн тодорхойлолт	Хэрэгжүүлэлтийн явц, байдал (Үр дүн, үйл ажиллагаа ба асуудал)
Банк хоорондын төлбөр, тооцооны систем бэхжинэ. Жижиглэнгийн төлбөр, тооцооны систем болон дэмжих систем нь шинэчлэгдсэн байна. Гадаад үйлчилгээ болон техникийн туслалцаа хангагдсан бөгөөд хууль, эрх зүйн зохицуулалт тогтолцоо бий болсон байна.	–
Хөгжлийн зорилтуудын байдал	Бодит өөрчлөлт
–	–

■ Бизнесийн боломж

Анх жагсаалд орсон огноо	–
Зөвлөх үйлчилгээ	–
Худалдан авалт	–
Худалдан авалт болон Зөвлөхийн мэдээ	http://www.adb.org/projects/46312-001/business-opportunities

■ Хуваарь

Концепцийг батлах	2012.12.21
Урьдчилсан судалгаа	2012.10.25 –аас 2012.10.26
Менежментийн хяналтын уулзалт	2012.12.20
Батлагдсан	2013.11.26
Сүүлд хийгдсэн хяналт	–

■ Төлөвлөсөн график

Батламжийн дугаар.	Батлагдсан	Гарын үсэг зурсан	Хүчин төгөлдөр болсон	Хэрэгжиж дуусах		
				Анхны	Хянасан	Бодит
Зээл 3072	2013.11.26	2014.03.14	–	2017.06.30	–	–

■ Ашиглалт

Огноо	Батламжийн дугаар	АХБ (Мянган ам доллар)	Бусад (Мянган ам доллар)	Цэвэр эзлэх хувь
Хуримтлагдсан гэрээний дүн				
2014.04.06	Зээл 3072	0	0	0.00%
Хуримтлагдсан зарцуулалт				
2014.04.06	Зээл 3072	0	0	0.00%

■ Гэрээний үүргийн статус

Гэрээний үүргүүдийг доорхи ангилалд хувааж байна. Үүнд:—аудиоор хянагдсан тайлан мэдээлэл, аюулгүйн арга хэмжээ, нийгэм, салбар, санхүү, эдийн засаг ба бусад. Гэрээний үүргийн биелэлтийг ангилал бүрээр доорхи шалгуур үзүүлэлтээр үнэлнэ: (i) Бүрэн хангалттай – гэрээний үүргийн бүх ангилалууд биелсэн буюу нэг үүргийг биелүүлээгүй тохиолдолд, (ii) Хангалттай – гэрээний үүргийн 2 ангилалыг биелүүлээгүй тохиолдолд, (iii) Хангалтгүй – 3 ба түүнээс дээш гэрээний үүргийн ангилалыг биелүүлээгүй тохиолдолд. 2011 оны Олон нийттэй харилцах бодлогоор гэрээний үүргийн биелэлтээр зэрэглэх шаардлагыг зөвхөн 2012 оны 4 дүгээр сарын 2 ба түүнээс хойш гэрээ байгуулах хэлцэл хийх урилга нь хүргэгдсэн төслүүдийн Санхүүгийн тайлан тооцоонд л ашиглах тухай заагдсан.

Батламжийн дугаар.	Ангилал						
	Салбар	Нийгэм	Санхүү	Эдийн засаг	Бусад	Аюулгүйн арга хэмжээ	Төслийн санхүүгийн тайлан
Зээл 3072	–	–	–	–	–	–	–

■ Холбоо барих ба мэдээллийг шинэчлэхэд

АХБ-ны хариуцсан Ажилтан	Жиакомо Жианетто (@adb.org)
АХБ-ны хариуцсан Газар	Зүүн Азийн газар
АХБ-ны хариуцсан хэлтэс	Төрийн удирдлага, санхүүгийн салбар ба бүсийн хамтын ажиллагааны хэлтэс, Зүүн Азийн газар
Хэрэгжүүлэгч Агентлаг	–

■ Холбоосууд

Төслийн вэбсайт	http://www.adb.org/projects/46312-001/main
Төслийн баримт бичгүүдийн жагсаалт	http://www.adb.org/projects/46312-001/documents